

پیشگفتار

سازمان مطالعه و تدوین «سمت» به ویژه رئیس فرزانه و عالم آن سازمان یعنی جناب آقای دکتر احمدی برخوردار بودیم که در اینجا از همه آن بزرگواران صمیمانه سپاس‌گزاری می‌کنیم. همچنین از کارشناسان و کارکنان محترم آن سازمان که در مراحل مختلف با کوششهای صادقانه مقدمات چاپ کتاب را فراهم کردند تشکر می‌کنیم. پیشاپیش امتنان خود را از محققان و همکاران عزیزی که ما را با انتقادهای و راهنماییهای خویش یاری فرمایند تا در چاپهای بعد از دیدگاههایشان بهره‌مند شویم اعلام می‌داریم.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین
مؤلفان

عرفان اسلامی از زمان پیدایش و شکل‌گیری تاکنون مسیری طولانی و پرفراز و نشیب را پشت سر گذاشته است. اطلاعاتی که از تاریخ پر رمز و راز عرفان اسلامی به دست ما رسیده چندان زیاد نیست و بسیاری از زوایای آن مبهم و ناشناخته مانده است. بسیاری از منابع از میان رفته و منابعی که باقی مانده تنها درباره بخشی از تاریخ تصوف ما را آگاه می‌سازند. مهم‌ترین منابع در این زمینه متون عرفانی و به ویژه تذکره‌هایی هستند که بخش زیادی از مطالب آنها با مستندات تاریخی تعارض دارد و برای روشن ساختن نقاط مبهم تاریخ تصوف چندان سودمند نیست. با این حال تعداد منابعی که از آنها می‌توان اطلاعات مناسب در این زمینه به دست آورد قابل توجه است.

در بررسی تاریخ تصوف ضروری است به عناصر و عوامل گوناگون در زمینه‌های پیدایش تصوف و چگونگی شکل‌گیری آن، رابطه تصوف با مسائل اجتماعی و سیاسی، احوال و آرای مشایخ و سیر تألیف متون عرفانی توجه شود. در این گونه بررسیها همچنین ضروری است مبانی و اصول عرفانی و چگونگی تطور آن تبیین شود.

در واقع، تاریخ تصوف یکی از حوزه‌های مهم تحقیقی در اقلیم عرفان اسلامی است که با تشریح عناصر مختلف که در شکل‌گیری و سیر عرفان اسلامی نقش مهمی داشته‌اند و همچنین تحلیل رابطه آنها با یکدیگر می‌کوشد تصویری روشن از سیمای عرفان اسلامی، در هر دوره ارائه و ویژگیهای عرفان را در دوره‌های مختلف تبیین کند.

اگر توفیق الهی رفیق راه شود قرار است در یک مجموعه سه جلدی با عنوان تاریخ تصوف سیر و تطور عرفان اسلامی از آغاز تاکنون بررسی و تحلیل شود. به سبب آنکه مجال کتابهای درسی چندان فراخ نیست تا بتوان این دوره طولانی را به تفصیل بیان کرد به ناچار راه اختصار در پیش گرفته شد تا در حد ممکن به صورت گزیده بتوان به محورهای مهم در تاریخ تصوف اشاره کرد. از این مجموعه با عنایات الهی جلد اول آماده چاپ است و ان شاء الله جلدهای دوم و سوم نیز در آینده‌ای نزدیک برای چاپ آماده خواهد شد.

برای فراهم آوردن مقدمات، تألیف و چاپ این کتاب از حمایت مسئولان محترم